

Rapport 2023

Emne	<i>Midler til arbeid med universell utforming 2023</i>
Dato	11.01.2024
Enhet	Grunndata

1. Regional Kartlegging

Bakgrunn

Kartverket sendte den 27.2.2023 en e-post til kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn og informerte om muligheten til å søke om midler til regional kartlegging av tilgjengelighet i 2023, samlet ramme på 1,6 mill. kr. Søknaden skulle rettes direkte til Kartverket. Kartverket står ansvarlig for søknadsprosessen, opplæring, support gjennom arbeidsperioden og kontroll av rapportering. Samme informasjonen ble også delt via hjemmesider og nyhetsbrev fra KDD, BUFDIR og KS.

Søknadsfasen

I løpet av april tok Kartverket imot 27 søknader fra kommuner og fylker, det ble søkt om i alt 1,9 mill. kr. Alle 27 prosjekter ble godkjent og det ble innvilget 1,6 mill. kr, som skulle utbetales i 2 trinn, 40% etter levert fullstendig prosjektbeskrivelse og deltakelse på registreringskurs, 60% etter levert sluttrapport.

fylke	kommune	tema	bevilget
Innlandet	Hamar kommune	sentrum, tettsted	50000
Innlandet	Ringsaker	friluft, kortreist	30000
Møre og Romsdal	Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal	friluft	90000
Nordland	Alstahaug	tettsted	50000
Nordland	Lofoten Friluftsrådet	friluft, tettsteder	90000
Nordland	Salten Friluftsråd	friluft	50000
Nordland	Sortland	friluft	35000
Nordland	Trollfjell Friluftsrådet	friluft	90000
Oslo	Oslofjorden Friluftsrådet	friluft	90000
Rogaland	Jæren Friluftsrådet	friluft	75000
Troms Finnmark	Alta	tettsteder, friluft	40000
Troms Finnmark	Nord-Troms og Finnmark Friluftsråd	friluft	75000
Trøndelag	Trondheim	tettsteder	90000
Trøndelag	x	friluft, kortreist	90000
Vestland	Bergen	tettsted, parkering	30000

Vestland	Ulvik Herad	friluftsområder	30000
Vestland	x	friluft, stier og dagsturhytter	90000
Vestland	Øygarden	friluftsområder i kommunen	40000
Viken	Asker	tettsted, friluft	70000
Viken	Frogn		30000
Viken	Halden	sentrum	60000
Viken	Kongsberg	friluft, ny og oppdatert	50000
Viken	Nittedal	friluft	40000
Viken	Rollag	friluft	30000
Viken	Ullensaker	tettsted	50000
Viken	x	friluft	90000
Viken	Ås	friluft	50000
		SUM	1 605 000

Prosjektfasen

I første halvdel av mai ble kartleggingsomfang, -metode og -periode avklart med alle prosjektdeltakere. I løpet av mai/juni samlet Kartverket deltakere til 2 nettbasert kurs og 3 fysisk kurs (Oslo, Bodø, Trondheim) om kartleggingen og innføring i registreingsverktøyet (APP).

Etter kursene satte alle deltakerne kartleggingen i gang og Kartverket kvalitetssikra fortløpende data.

I løpet av november ble det gjennomført 1 debrifing møte med Trondheim. I slutten av november har 26 av 27 deltakere fra 2023 sluttført sine prosjekter og alle disse har levert sin sluttrapport. 1 deltaker fikk ikke gjennomført prosjektet på grunn av personalmangel (Sortland). 1 deltaker brukte vesentlig mindre midler enn budsjettert (Jæren Friluftsrådet).

Økonomi

Per 31.12.2023 har prosjektdeltakere fakturert Kartverket for 1.545.956 kr.

Erfaring/rapportering fra enkelte deltakere (utvalg)

Alta kommune

Tilskuddet fra Kartverket er åpenbart eneste muligheten vi har hatt for å kunne gjennomføre dette arbeidet. Det hadde mest sannsynlig ikke blitt prioritert på samme måte dersom kommunen måtte funnet midler til å gjøre slike undersøkelser selv. Fokuset har også løftet arbeidet innen universell utforming. Vi har også søkt og mottatt midler fra Bufetat for å avholde en samling om universell utforming høsten 2023 for andre kommuner i regionen. Målet er å løfte kompetansen til flere saksbehandlere som kommer innom temaet og gjerne etablert et nettverk med ansatte en kan få bistand hos i nabokommuner osv. Resultater og om tilskuddsordningen til Kartverket kommer vi også til å informere om.

Frogn kommune

Frogn kommune ønsket å få bedre oversikt og innblikk i aktuelle områder og ruter som kan være aktuelle for bedre tilrettelegging. Det var også ønskelig med tilgang på ressurser for å kunne

tilrettelegge for drøfting med frivillighet og brukere, for å bedre kunnskapen rundt hvilke områder som kan og bør ha økt tilrettelegging.

Ved tilsagn på midler kunne Frogn kommune sette av en ressurs til dette arbeidet, og det har i perioden mai-oktober 2023 vært jobbet i til sammen 177 timer med kartleggingsarbeidet. Resultatet er økt forståelse for omfanget av områder uten god tilgjengelighet, økt kunnskap om områder som kan bli mer tilgjengelige ved forskjellige tiltak, og prosjektet har også bidratt til mer forståelse for hva brukere ønsker av informasjon om tilgjengelighet.

Funnene vil gi Frogn kommune mer innsikt i, og bedre faktagrunnlag, ved arbeid som involverer tilrettelegging for friluftsliv og tilpasning til universell utforming i områder der kommunen planlegger vedlikehold og oppgradering.

Halden kommune

Kartleggingene vil gi oss en oversikt over hvilke områder som er helt eller delvis universelt utformet, hvilket potensial et område kan ha, men også begrensinger. Der det er aktuelt vil vi utarbeide en tiltaksliste over hvilke tiltak som bør utføres for å få områdene mer tilgjengelig og funksjonelle for et stort funksjonsmangfold. Noen av områdene har vi startet en prosess vedr. mulige fysiske tiltak, men også tiltak som kan være kompensierende i bratt terreng. Kommunen som arrangør er også et tema som er løftet for å bidra til inkludering for så mange som mulig.

Kartleggingene vil involvere flere ansatte i kommunen og setter fokus på universell utforming slik at det blir en naturlig del av planlegging og prosjektering når nye områder skal opparbeides og/eller oppgraderes. Vi er i gang med tiltak som vi ser er «lavhengende frukter» slik som tilgang til HCWC.

Lofoten Friluftsråd

Generelt ser vi at det er store utfordringer med tilgjengelighet. Samtidig har vi også sett gjennom kartleggingen at det noen feil og mangler som går igjen mange plasser. Ofte er det bare små justeringer som må til for å forbedre tilgjengeligheten, som f.eks. en annen benktype for sittegrupper eller bedre kontrastfarge på trapper og inngangsdører på bygg.

Vi tror at rapportene som utarbeides på bakgrunn av kartleggingen vil være et nyttig verktøy for kommune, og i hvert fall være med til å sette fokus på utfordringene som finnes med tilgjengelighet.

Friluftsråd Nordmøre og Romsdal

Vi har lagt vekt på involvering av interessenter i arbeidet. I de kommunene vi har kartlagt er kommunens kontaktpersoner forsøkt involvert, både i prioritering av objekter, men også i selve kartleggingen. I de tilfellene der vi har hatt med oss representanter fra kommunen så har dette gitt verdifulle læring om tilgjengelighet i friluftsområder og temaet har blitt satt på dagsorden i flere kommuner. Prosjektet skal også presenteres for kommunenes Stikk UT-kontakter, som er viktige bindeledd mellom kommune og frivillighet i tilretteleggingsarbeidet.

Oslofjordens Friluftsråd (OF)

OF hadde som hovedmål å kartlegge og tilgjengeliggjøre informasjon på www.norgeskart.no om tilgjengeligheten på turveier, fiskeplasser/brygger og utvalgte friluftsområder i Vestfold.

Gjennom dialog med fylket og kommunene har OF bidratt til at kommunene har fått kjennskap til og fått mulighet til å prioritere kartgrunnlaget «Tilgjengelighet» fra Norgeskart i sine planer. Kommunene får mulighet til å bruke dette arbeidet i informasjonsarbeid og oppgradering av områder/turveier. Dette arbeidet har gitt kommunene økt oversikt og bidratt til informasjonsformidling knyttet til universell utforming i forhold til friluftsliv.

Viken Fylkeskommune

I år har arbeidet med å spre metodikken innad i fylkeskommunen virkelig båret frukter. Vi har fått til et veldig godt samarbeid med avdeling for Kulturarv og deres arbeid med tilrettelegging og formidling rundt målpunkt i friluftslivsområder og kulturminner i friluft. Avdeling for Samfunnsplan har også innarbeidet bruken av kartleggingen i sine virkemidler og lansert en rapport om «Universell utforming i planlegging» 20.10.23. I rapporten konkretiseres blant annet hva universell utforming innebærer i planlegging, og hvordan dette arbeidet kan forbedres og videreutvikles. Bruken av kartleggingsmetodikken løftes fram her som et viktig kunnskapsgrunnlag.

Vestland Fylkeskommune

Som i tidlegare år har hovudmålsettinga knytt til effektmål i vårt kartleggingsprosjekt vore å auke fokuset på universell utforming i friluftsområde. Bakgrunnen for denne målsettinga er ei ambisjon om at turvegar og friluftslivsområde skal gjerast meir tilgjengelege for alle uavhengig av funksjonsnivå. Vi ønskjer å auke fokuset på dette, både internt i fylkeskommunen, men og eksternt blant kommunane og organisasjonane som vi samarbeider med.

Årlege kartleggingar bidreg til å halde på fokuset på universell utforming og tilgjengelegheit i friluftslivsområde. Kartleggingsrapporten blir lagt fram politisk i fylkesutvalet for Kultur, idrett og inkludering. På denne måten bidreg kartlegginga og til auka kunnskap og bevisstgjerung hos politikarane. Dette kan seiast å vere særleg viktig i valår, når nye politikarar trer inn i verv og utval.

Kartlegging historisk (enkel søknad om midler fra KDD)

Kommunale deltakere -2015-2023

Fylke	Kommune	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Oslo	Oslo				1	1		1	1	
Viken	Asker						1	1		1
Viken	Bærum			1						
Viken	Drammen	1	1							
Viken	Eidsvoll					1				
Viken	Enebakk					1				
Viken	Fredrikstad							1	1	
Viken	Frogn									1
Viken	Halden		1			1	1	1	1	1
Viken	Hemsedal								1	
Viken	Jevnaker							1		
Viken	Kongsberg						1	1		1
Viken	Lier				1					
Viken	Lunner						1			
Viken	Nes			1						
Viken	Nesbyen							1		
Viken	Nittedal								1	1
Viken	Nordre Follo						1	1		
Viken	Oppegård			1	1	1				
Viken	Ringerike	1	1		1					
Viken	Rollag				1					1
Viken	Ski		1			1				

Fylke	Kommune	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Viken	Ullensaker									1
Viken	Ål							1		
Viken	Ås						1			1
Innlandet	Eidskog				1					
Innlandet	Elverum						1			
Innlandet	Gjøvik				1					
Innlandet	Grue				1					
Innlandet	Hamar									1
Innlandet	Nord-Aurdal							1		
Innlandet	Nordre Land			1	1		1	1		
Innlandet	Ringsaker								1	1
Innlandet	Våler		1							
Innlandet	Østre Toten					1			1	
Innlandet	Åsnes			1						
Vestfold og Telemark	Bamble					1				
Vestfold og Telemark	Bø			1						
Vestfold og Telemark	Færder									
Vestfold og Telemark	Horten				1					
Vestfold og Telemark	Nome									
Vestfold og Telemark	Nøtterøy									
Vestfold og Telemark	Seljord							1		
Vestfold og Telemark	Skien							1		
Vestfold og Telemark	Svelvik				1					
Vestfold og Telemark	Tokke					1				
Agder	Arendal			1						
Agder	Lindesnes						1	1		
Agder	Songdalen		1							
Rogaland	Haugesund	1	1			1	1	1		
Rogaland	Sandnes		1							
Rogaland	Stavanger								1	
Vestland	Aurland							1		
Vestland	Bergen		1		1			1		1
Vestland	Fitjar							1		
Vestland	Fjell					1				
Vestland	Gloppen				1					
Vestland	Hyllestad			1						
Vestland	Kvinnherad		1					1		
Vestland	Luster						1			
Vestland	Stord				1					
Vestland	Stryn	1								
Vestland	Tysnes						1			
Vestland	Ulvik				1				1	1
Vestland	Vaksdal			1						
Vestland	Voss				1					

Fylke	Kommune	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vestland	Øygarden						1			1
Møre og Romsdal	Herøy		1							
Møre og Romsdal	Sykkylven			1					1	
Møre og Romsdal	Tingvoll					1				
Møre og Romsdal	Ørskog			1						
Møre og Romsdal	Ålesund				1			1	1	
Trøndelag	Levanger		1							
Trøndelag	Orkland						1			
Trøndelag	Trondheim				1	1	1	1	1	1
Nordland	Alstahaug									1
Nordland	Bodø		1						1	
Nordland	Meløy				1					
Nordland	Sortland		1	1						
Nordland	Vefsn			1		1	1			
Nordland	Vågan			1						
Troms og Finnmark	Alta								1	1
Troms og Finnmark	Lebesby			1						
Troms og Finnmark	Nordkapp			1		1				
Troms og Finnmark	Sør-Varanger							1	1	
Troms og Finnmark	Torsken		1							
Troms og Finnmark	Vadsø			1						
Summe		5	15	17	19	15	16	21	16	16

Fylke som selvstendig deltaker - 2015-2023

NB: Friluftsråd og organisasjoner som DNT inngår som fylke.

Fylke	2105	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Oslo									1
Viken	1	1		1	1	1	1	1	1
Innlandet								1	
Vestfold og Telemark	1					2			
Agder		1							
Rogaland						1			1
Vestland	1	1		1	1	1	1	1	1
Møre og Romsdal	1					1		1	1
Trøndelag		1							1
Nordland			1		1	1			3
Troms og Finnmark		1	1		2	1		2	1
Summe	4	5	2	2	5	8	2	6	10

2. Verktøyutvikling, integrasjon i sentral-FKB (SFKB)

Erfaringer fra de siste årene har ført til at Kartverket har i løpet av 2020/22 utviklet et nytt feltverktøy til registrering/oppdatering/håndtering av tilgjengelighetsdata via mobile enheter og via desktop. Verktøyet kan brukes på tvers av alle enheter (IOS, Android, Windows). Alt som kartlegges på mobil i felten kan etterpå

enkelt bearbeides videre på kontorets desktop. Verktøyet var en av de første applikasjonen som brukte et nytt brukergrensesnitt (NGIS -OpenAPI) som ble utviklet av Kartverket og Norkart med målet om en enklere direkte forvaltning av kommunale geodata for kommunene (SFKB=sentral felles kartbase). Det er mange innspill fra kommunale brukere som gikk inn i utviklingsarbeidet vårt. Blant annet muligheten for å bearbeide data på desktop på kontoret etter selve registrering i felten. Verktøyet ble tatt i bruk for første gang registreringsperioden 2022. Tilbakemeldinger var fra bruker var gjennomgående positive, men det ble oppdaget også en del feil som ble utbedra til kartleggingssesongen 2023. Til tross av en grundig testing ble starten av sesongen krevende da verktøyet viste en del ustabiliteter i feltarbeidet. I tett samarbeid mellom Kartverket og verktøytvilkleren klarte vi å korrigere feil i løpet av 2 uker. Resten av kartleggingssesongen gikk veldig bra, og Kartverket fikk gode tilbakemeldinger fra bruker om anvendelighet av verktøyet. Det kom også en del ønske om forbedringer som vil skal ivareta i sesongen 2024.

Økonomi- Utvikling 2023

Arrangement	Kostnader
Utviklingsarbeid/vedlikehold feltverktøy (App)	164000
NGIS-OpenAPI utvikling	277000
Lisenser	400
SUM	441 400

3. Statistikk, indikatorer

Prosjektet ble startet i 2009 med målsetting om å samle inn nøkkelverdier både i tettsteder og friluftsområder som kunne beskrive graden av tilgjengelighet i disse områdene. Det ble definert et sett med objekter og egenskaper som kunne levere denne informasjonen. I Tettsteder ble det valgt ut veier, inngangspartier, parkeringsområde og parkeringsplasser. Objektkatalogen ble senere utvidet med friluftobjekter.

Hvert år ble tallene rapportert til BUFDIR, der tallene ble brukt til tilstandsanalysen for hele landet. Siden 2017 ble det også hvert år automatisk produsert en tilstandsrapport for hvert fylke og kommune i Norge, både for Tettsted og Friluft. Rapportene kan lastes ned fra [GEONORGE](#) (søk: tilgjengelighet rapporter). Rapportene leveres på ønske av kommuner og fylker i PowerPoint format som gjør det enkelt å gjenbruke tabeller og grafikker for videreformidling i f.eks. i politiske møter.

Siden 2018 ble det en tettere samarbeid mellom BUFDIR og Kartverket der BUFDIR kom med konkrete bestillinger for tilstandsanalysen som også er delvis basert på geografiske analyser som setter flere indikatorer/objekter i sammenheng (for eks. tilgjengelige parkeringsområder ved rådhus). Kartverket har hvert år hatt en eller flere samlinger med BUFDIR som omhandler innhold og målsetting av analysearbeidet.

4. Formidling

Internasjonal

Kartverket deltok med artikler og en presentasjoner om prosjektet «Mapping accessability i Norway» på en rekke konferanser i den nordiske samarbeidsplattformen om Universal Design som begynte i Oslo 2012 og ble videreført i Lund 2014, York 2016, Dublin 2018, Alto 2021 og Brescia 2023. Den neste konferansen UD2024 blir gjennomført i Oslo i 2024.

Nasjonalt

Regional Kartlegging

Kartverket hold 5 kurs om kartleggingen og innføring i registreingsverktøyet (APP).

I løpet av november ble det gjennomført 1 debrifing møte med Trondheim, som var en av det største aktører i 2023.

KS

Kartverket deltok og bidro til 4 samlinger fra KS nettverket for universell utforming i Stavanger, Tromsø og Oslo.

BUFDIR

Kartverket deltok på en samling i Nettverk for universell utforming i regional og lokal kollektivtransport fra BUFDIR i Stavanger og ved Handlingsplanforum for universell utforming i Oslo.

Økonomi- Formidling 2023

Arrangement	Kostnader
Norge	49000
Internasjonalt	0
SUM	49 000

5. Samlet økonomi

Arrangement	Kostnader
Kommunal Kartlegging	1545956
It-utvikling	441400
Formidling	49000
SUM	2 036 356

Molde, 11.01.2023

Sven Michaelis